

SVINE expressen

Nr. 22

29. oktober 2014

Indhold

Svineproduktion

- Omkostninger til hjemmeblanding

Finans og råvarer

- Sorte oktober

Markedsorientering

- Turbulens på sojabørksen

Dyrlægen

- Bestemmelse af partikelstørrelse i færdigfoder

Miljø

- Overproduktion betaler sig ikke...

Svineproduktion

Omkostninger til hjemmeblanding

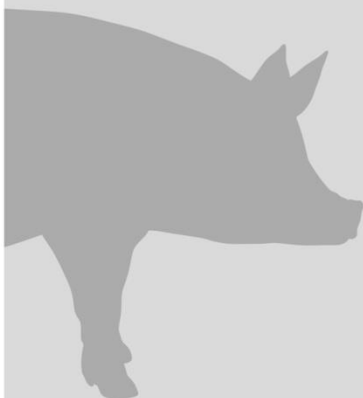

Af miljø- og svinerådgiver, Kira Langkjer, Jysk Landbrugsrådgivning – 7660 2191

Hjemmeblanding er et område, hvor der er et stort potentiale. Kontante kapacitetsomkostninger opgøres typisk samlet for ejendommen eller driftsgrenen i regnskabet. Der findes derfor ikke mange data for enkeltområder af bedriften.

Energiforbrug i foderlader er forholdsvis godt belyst, hvor energiselskaberne har haft til opgave at finde energibesparende foranstaltninger. Energiforbrug til foderfremstilling er mest afhængig af mølletype og – alder. Møllernes energiforbrug afhænger desuden af krav til formalingsgrad, kornart og kornets vandindhold. Typen af transportanlæg har også betydning. Lufttransport er her især energikrævende.

Tidsforbrug og vedligeholdelsesomkostninger til hjemmeblanding er dårligt belyst. Måling af tidsforbrug er generelt tidskrævende og der mangler data. Registrering af omkostninger til vedligehold kræver en mindre ekstra indsats. Det er velkendt, at der er store forskelle i kapacitetsomkostninger mellem be-

drifterne. Videntcenter for Svineproduktion har foretaget en undersøgelse, hvor 11 hjemmeblandere deltog i test og videreudvikling af hjemmeblandermanagement. Fodersortimentet pr. ejendom var på 4-9 blandinger på basis af 4-6 mineralske foderblandinger. Der blev på ejendommene produceret mellem 16.000 og 90.000 Hkg tørfoder.

Elforbrug

Elforbruget blev aflæst en gang pr. måned på bimåler opsat i foderladen. Mængden af produceret foder blev aflæst på fodercomputeren. Energiforbruget blev i de fleste besætninger målt i hele foderladen, men ikke selve udfordringen.

Energiforbrug til hjemmeblanding varierede fra 1,11 til 2,07 kWh pr. hkg med et gennemsnit på 1,44 kWh pr. hkg. De to højeste energiforbrug blev målt i besætninger, hvor der var lufttransport.

Ifølge EnergiMidt ligger et typisk elforbrug til foderfremstilling på det energimæssigt billigste anlæg på 1,19 kWh pr hkg og på det energimæssigt dyreste anlæg på 3,72 kWh pr. hkg. Hertil kommer energi til udfodring, som forbruger ca. 0,25 kWh pr. hkg tørfoder og 0,03 til 0,05 kWh pr. hkg vådfoder. Ved en elpris på 0,90 kr. pr. kWh varierede omkostningerne til energi fra 1,00 til 1,86 pr. hkg med et gennemsnit på 1,29 kr. pr. hkg.

Kontante kapacitetsomkostninger til hjemmeblanding af foder varierede mellem bedrifter fra 1,81 til 6,82 kr. pr. hkg med et gennemsnit på 3,87 kr. pr. hkg. Årsagerne til variationen kan være flere. Besætninger med højt forbrug af energi havde lufttransport, hvilket er mere energikrævende end mekanisk transport. Besætninger med stort arbejdsforbrug havde transport af korn eller foder mellem flere ejendomme.

Finans og råvarer

Sorte oktober

Af direktør og finansrådg. Per Sveistrup, JL Finans & Råvarer – tlf. 7660 2348

Oktober måned blev en måned med stor nervøsitet på de finansielle markeder, der gav aktieinvestorerne nogle søvnløse nætter, men til gengæld låntagerne en mulighed for at hjemtage 2,5 procent fastrente lån på rekord kursniveauer.

Da vi stod ved indgangen til 2014, var min vurdering, at efter obligationsrenten igennem 2013 var steget, ville renten falde tilbage i første halvår af 2014, men herefter stige igen i andet halvår af 2014. Min forventning på daværende tidspunkt var, at Tyskland og USA ville trække væksten op globalt og med stor sandsynlighed også

trække inflationen op. Jeg tog fejl.

2 begivenheder i 2014 har fået afgørende indflydelse på, hvorfor Tyskland ikke blev den dynamo, som jeg havde forventet. Den ene begivenhed var den hårde vinter i USA, der medførte, USA fik negativ vækst i første kvartal, hvilket naturligvis smittede af på den globale økonomi. Den anden begivenhed blev oprøret i Ukraine. Ukraines tilnærmelse til Europa blev en undskyldning for, at Rusland gik ind i Krim og dermed begyndelsen på usikkerhed omkring stabiliteten og samhandlen mellem Rusland og Europa. De to begivenheder påvirkede i særdeleshed den tyske økonomi således, at væksten i 2. kvartal blev negativ. De indikatorer, der er kommet fra den tyske økonomi i tredje kvartal, tyder på, at det ikke er blevet bedre.

Omvendt er USA efter den hårde vinter kommet utrolig stærkt igen, men om USA alene kan trække verdensøkonomien op i gear, er langt fra sikkert.

Ud over de to førnævnte begivenheder har sygdommen Ebola, fået en psykologisk betydning i markedet og selv om der "kun" har været 3 tilfælde i USA, kan det få stor politisk betydning i forbindelse med midtvejsvalget og dermed være med til at svække Obama som præsident. Overordnet kan man sige, at 2014 har været et år, som har været og stadig er præget af stor usikkerhed.

Euroens svækkelse over for USD vil bidrage til at hjælpe væksten i gang i Europa og jeg tror langt fra, at euroens svækkelse er slut endnu. Jeg har tidligere nævnt en kurs på USD/DKK på 670, men den kan nemt stige mere og det vil være naivt at tro, at det ikke vil få en positiv påvirkning af økonomien.

Tyskerne har indtil nu været den hårde strammer i Europa, og har holdt fast på, at Europa skulle spare sig ud af finanskrisen, hvilket i høj grad har været med til, at vi ikke for alvor har fået gang i væksten. Tysklands nuværende tilbagegang i økonomien kan derfor vise sig, at selv om det umiddelbart er skidt, kan det være det, der får tyskerne til at bløde op og i stedet være med til, at vi i Europa kan føre en mere ekspansiv finanspolitik. Der er derfor grund til optimisme, selv om det til tider virker som om alt er sort.

Det er vigtigt at forstå, at det renteniveau, vi er kommet ned i, er et spejl af markedets syn på økonomien og den usikkerhed, der er om den geopolitiske situation. Ser vi frem i 2015 er det ikke utænkeligt, at man får styr på sygdommen Ebola eller russerne finder ud af, at samhandel er bedre end et stykke af det fattige Ukraine.

Markedsorientering

Af råvarerådgiver Bjørn Asmussen, JL Finans & Råvarer A/S – tlf. 7660 2349

Turbulens på sojabørsen

Der er sket meget på børserne de seneste 14 dage, og især sojaskråpriserne har været udsat for voldsom turbulens. Baggrunden skal findes i det faktum, at eksporten af soja har været meget stor i de seneste opgørelser, og den sydamerikanske såning af sojabønner har haltet gevaldigt efter pga. af meget tørt vejr. Det har skabt en meget nervøs periode for sojaskråen, som for første gang i lang tid har bevæget sig uensartet op og ned. Det kan tyde på, at det store fald på sojabørsen i den kommende tid skal afløses af en mere vandret bevægelse med større udsving. Vær opmærksom på, at de seneste dages prisstigninger på børsen har udløst købssignal på terminer i 2015 baseret på tekniske analyser. Bemærk også, at der faktisk stadig er en tendens til, at vi skubber en høj pris foran os, og derved stadigvæk opnår en rabat ved at handle ud i fremtiden. En kendsgerning er det dog, at hverken stor eksport eller forsinkelse i det sydamerikanske såarbejde endnu med sikkerhed kan siges at få faktisk betydning for mængderne af soja. Derfor er der stadig basis for en ny nedtur.

Kornprisstigninger uden nyheder

Kornet har ligeledes haft en optur på det sidste, men uden fundamentale nyheder..., og faktisk selvom eksporttallene skuffer. Umiddelbart virker stigningerne på kornbørsen til at være lidt overgjorte og mere teknisk funderet. Dvs. at spekulanterne flytter rundt på deres positioner, og derved skaber udsving i markedet. Vi begynder dog at få lidt meldinger fra Rusland om vintersædsarealer, der står meget dårligt, hvilket skaber bekymring, hvis den hårde frost sætter tidligt ind.

Dyrlægen

Bestemmelse af partikelstørrelse i færdigfoder

Af fagdyrlæge Poul-Erik Højbjerg, Vet-Team – tlf. 2381 6366

Der er velkendt, at fint formalet foder giver en bedre foderudnyttelse end groft formalet foder, og at fint formalet foder er den vigtigste kendte årsag til mavesår.

Når mavesårsindekset hos slagtesvin kommer over 6 på en skala fra 0-10, begynder tilvæksten og foderudnyttelsen at falde. Det drejer sig derfor om at formale fo-

deret så fint som muligt, uden at mavesårsindekset kommer væsentligt over 6.

Denne balance kan man kun finde, hvis man kender både formalingsgraden i sit foder og forekomsten samt graden af mavesår (USK undersøgelse af 20 maver).

For hjemmeblandere er der udviklet en række sigteanalyseapparater, så man let kan bestemme formalingsgraden i foderet.

I færdigfoder (piller, expandat og piller tilsat valset korn) er det mere besværligt at lave en bestemmelse af partikelstørrelsen.

Efter at have været på et kursus i vådsigtning hos VSP, har jeg i 1½ år arbejdet meget med vådsigtning på færdigfoderblandinger og vådfoderblandinger.

Ved at undersøge samme prøve flere gange har jeg konstateret, at spredningen på mine resultater ikke er større, end spredningen er på de tørsigteundersøgelser, som Eurofins laver.

Derfor har jeg konkluderet, at metoden er valid, og at vådsigten er et rigtig godt værktøj at bruge i praksis. Jeg modtager prøver fra landmænd, dyrlæger og forskellige foderstoffirmaer og har efterhånden undersøgt flere hundrede prøver.

I det smågrisefoder, jeg har undersøgt, har indholdet af partikler under 1 mm varieret fra 55-80 %. Prøverne, hvor jeg har fundet 80 % under 1 mm, stammer fra startblandinger, så det er som udgangspunkt en passende formalingsgrad. Prøverne, hvor jeg har fundet 55 % under 1 mm, stammer fra blandinger til de ældste klimagrise. De klimagrise, der har fået dette foder, har haft en dårlig foderudnyttelse. Den fundne formalingsgrad passer bedre til søer.

I de slagtesvineblandinger, jeg har undersøgt, har indholdet af partikler under 1 mm varieret fra 55 til 77 %. Blandingerne med 55 % under 1 mm er solgt som mavesårsforebyggende foder, og det er de også særdeles velegnede til. I de to fineste formalede slagtesvineblandinger, jeg har undersøgt, var 77 % af partiklerne under 1 mm. Disse to blandinger var også solgt som mavesårsforebyggende blandinger, og endda til 2 besætninger, der i forvejen havde store problemer med mavesår, og som havde bedt om groft formalet foder. Blandingerne virkede nærmest som gift på grisene, og dødeligheden eksploderede.

I de soblandinger, jeg har undersøgt, har indholdet af partikler under 1 mm varieret fra 45-70 %. 45 % under 1 mm er lige til den grove side, men acceptabelt. 70 % er alt for fint til søer og forårsagede dødsfald på grund

af mavesår.

Jeg vil ikke her angive konkrete retningslinjer vedrørende formalingsgrader til de enkelte aldersgrupper, idet forskellige sygdomme spiller ind på, fint formalet foder grisene kan tåle.

Med hensyn til sygdomme er min erfaring, at svin, der er i en sygdomsfase, hvor de udskiller massive mængder af PRRS virus eller PCV2 virus, skal have groft formalet foder, idet de er meget disponerede for mavesår.

Slagtesvin i højstatusbesætninger, hvor grisene er regelret vaccineret mod PCV2, kan tåle fint til meget fintformalet foder.

For at opnå en optimal foderudnyttelse, en god mavesundhed og en lav dødelighed skal man som udgangspunkt kende formalingsgraden på det færdigfoder, man indkøber, og man skal være sikker på, at formalingsgraden ikke ændrer sig væsentligt, når man får en ny leverance. Derfor bør svineproducenter forlange, at foderstoffirmaerne deklarerer partikelstørrelsen i alle færdigfoderblandinger.

Efter de erfaringer, jeg har gjort, kan jeg konkludere, at her ligger der en meget stor udfordring for foderstoffirmaerne, som alle svineproducenter, dyrlæger og konsulenter må bidrage til, at de får løst.

Miljø

Overproduktion betaler sig ikke...

Af miljørådgiver Heidi B. Wentzlau, SvineRådgivningen, tlf: 3070 4057

...det kan tværtimod blive en dyr fornøjelse, inden regningen er gjort op !

Vi får i SvineRådgivningen mange henvendelser fra producenter, som har opdaget, at deres produktionsgodkendelser ikke længere rækker til den effektivitet, der er i besætningen. Både antal og vægtinterval har over de senere år vist en opadgående kurve, som betyder, at mange besætninger har presset produktionsgodkendelserne ud over det tilladte niveau.

Til dette er der kun én ting at sige - advokater er ALTID dyrere end miljøkonsulenter!

Overproduktionsagerne bliver efter straffelovens bestemmelser håndteret MEGET hårdt.

Der beregnes år for år, hvor mange grise, der er produceret for meget, og der summeres 3 år bagud. Det samlede antal grise ganges med branchens gns. DB1 for det pågældende år (!) og dette beløb skal jf. straffelovens §75 konfiskeres. Med udgangspunkt i denne beregning af besætningens "fortjeneste" beregnes bøden. Bøden udgør 25 % af fortjenesten, der lægges oven i konfiskationsbeløbet.

Det er min erfaring, at det ofte kommer voldsomt bag på de involverede parter, at beløbet er så stort, - især fordi mange jo mener, at den overproduktion, de har lavet, procentvis er meget lille det enkelte år. Men når der opsummeres over 3 år bliver antallet pludselig en mere alvorlig størrelse.

Afslutningsvis et lille regneeksempel lavet på 3 tilfældige år:

En besætning har produceret smågrise hhv.

1.060 (år 1) + 2.500 (år 2) + 2.700 (år 3) = 6.260 smågrise MERE end produktionstilladelsens 23.000 stk./år. Svarende til en stigning på 2-3 grise/årso lavet over en længere årrække.

Konfiskationskrav: 337.000 kr.

Bøde: 84.250 kr.

At betale: 421.250 kr.

Med en merproduktion på 6.260 smågrise fordelt over 3 år svarer ovenstående til, at det kan koste 67 kr. pr. smågris, der er produceret for meget. Hertil lægges omkostninger til efterfølgende enten at reducere besætningen eller ansøge om miljøgodkendelse af den udvidede besætning.

Til sammenligning ville en miljøgodkendelse samt opdatering af ejendommens udspretningsarealer og afsætningsaftaler have kostet 9-10 kr. pr. smågris - det betaler sig altså IKKE at lade stå til!